

I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 2988/95 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 18ης Δεκεμβρίου 1995

σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως το άρθρο 203,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽²⁾,

Εκτιμώντας:

ότι ο γενικός προϋπολογισμός των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο οποίος χρηματοδοτείται εκ των ιδίων πόρων, εκτελείται από την Επιτροπή εντός των ορίων των χορηγούμενων πιστώσεων και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης· ότι, προκειμένου να εκπληρωθεί το καθήκον αυτό, η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη·

ότι περισσότερο από το ήμισυ των δαπανών των Κοινοτήτων καταβάλλεται στους δικαιούχους μέσω των κρατών μελών·

ότι οι διαδικασίες αυτής της αποκεντρωμένης διαχείρισης και των συστημάτων ελέγχου αποτελούν αντικείμενο διάφορων λεπτομερών διατάξεων σύμφωνα με τις εν λόγω κοινοτικές πολιτικές· ότι έχει, εντούτοις, μεγάλη σημασία η καταπολέμηση των πράξεων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων σε όλους τους τομείς·

ότι η αποτελεσματική καταπολέμηση της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων απαιτεί την καθιέρωση ενός κοινού νομικού πλαισίου σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από τις κοινοτικές πολιτικές·

ότι τα είδη συμπεριφοράς που στοιχειοθετούν παρατυπίες καθώς και τα αντίστοιχα διοικητικά μέσα και κυρώσεις προβλέπονται σε τομεακούς κανόνες σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό·

ότι οι παρατυπίες αυτές περιλαμβάνουν τις απάτες, όπως αυτές ορίζονται στη σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·

ότι οι κοινοτικές διοικητικές κυρώσεις θα πρέπει να εξασφαλίζουν αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, και ότι είναι απαραίτητο να καθοριστούν οι γενικοί κανόνες που θα διέπουν τις κυρώσεις αυτές·

ότι το κοινοτικό δίκαιο έχει θεσπίσει κοινοτικές διοικητικές κυρώσεις στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής· ότι παρόμοιες κυρώσεις θα πρέπει να θεσπιστούν και στους υπόλοιπους τομείς·

ότι τα κοινοτικά μέτρα και κυρώσεις που θεσπίζονται για την επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των καθεστώτων ενίσχυσης· ότι έχουν αυτοτελή σκοπό που ουδόλως επηρεάζει την ποινική αξιολόγηση από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, της συμπεριφοράς των οικείων οικονομικών φορέων· ότι η αποτελεσματικότητά τους πρέπει να εξασφαλίζεται με την άμεση εφαρμογή του κοινοτικού κανόνα και με την πλήρη εφαρμογή του συνόλου των κοινοτικών μέτρων, όταν η θέσπιση προληπτικών μέτρων δεν επιτρέπει την επίτευξη αυτού του στόχου·

ότι, δυνάμει της γενικής απαίτησης επεικειάς, της αρχής της αναλογικότητας καθώς και της αρχής «ne bis in idem», αλλά και τηρουμένου του κοινοτικού κεκτημένου και των διατάξεων που θα προβλέπουν οι ειδικοί κοινοτικοί κανόνες που θα ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να προβλεφθούν οι κατάλληλες διατάξεις για την αποφυγή της σώρευσης των κοινοτικών χρηματικών κυρώσεων και των εθνικών ποινικών κυρώσεων που επιβάλλονται για τις αυτές πράξεις στο αυτό πρόσωπο·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 216 της 6. 8. 1994, σ. 11.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 89 της 10. 4. 1995, σ. 83 και γνώμη που διατυπώθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1995 (δεν δημοσιεύθηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).

ότι για τους σκοπούς της εφαρμογής ττου παρόντος κανονισμού μια ποινική δίκη μπορεί να νοείται περατωθείσα όταν η αρμόδια αρχή και ο ενδιαφερόμενος συνήψαν συμβιβασμό.

ότι η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού δεν θίγει την εφαρμογή του ποινικού δικαίου των κρατών μελών.

ότι το κοινοτικό δίκαιο υποχρεώνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ελέγχουν την κατά προορισμόν χρήση των δημοσιονομικών πόρων των Κοινοτήτων· ότι ενδείκνυται να προβλεφθούν κοινοί κανόνες οι οποίοι να εφαρμόζονται συμπληρωματικά σε σχέση με την υπάρχουσα νομοθεσία.

ότι οι συνθήκες δεν έχουν προβλέψει τις απαραίτητες ειδικές εξουσίες για τη θέσπιση οριζόντιων ουσιαστικών διατάξεων σχετικά με τους ελέγχους και τα μέτρα και κυρώσεις για την εξασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων και, κατά συνέπεια, επιβάλλεται η προσφυγή στα άρθρα 235 ΕΚ και 203 ΕΚΑΕ.

ότι, προτάσει της Επιτροπής, θα θεσπιστούν αργότερα από το Συμβούλιο πρόσθετες γενικές διατάξεις σχετικές με τους επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ I

Γενικές αρχές

Άρθρο 1

1. Για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεσπίζονται γενικοί κανόνες σχετικά με ομοιογενείς ελέγχους, καθώς και με διοικητικά μέτρα και κυρώσεις για τις παρατυπίες βάσει του κοινοτικού δικαίου.

2. Παρατυπία συνιστά κάθε παράβαση διάταξης του κοινοτικού δικαίου που προκύπτει από πράξη ή παράλειψη ενός οικονομικού φορέα, με πραγματικό ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα να ζημειωθεί ο γενικός προϋπολογισμός των Κοινοτήτων ή προϋπολογισμός διαχειριζόμενος από τις Κοινότητες, είτε με τη μείωση ή ματαίωση εσόδων που προέρχονται από ίδιους πόρους που εισπράττονται απευθείας για λογαριασμό της Κοινότητας, είτε με αδικαιολόγητη δαπάνη.

Άρθρο 2

1. Οι έλεγχοι και τα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις θεσπίζονται μόνον εφόσον απαιτούνται για την εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Πρέπει να εξασφαλίζουν αποτελεσματική, σύμμετρη και αποτρεπτική

προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων.

2. Καμία διοικητική κύρωση δεν απαγγέλλεται εάν δεν προβλέπεται από κοινοτική πράξη προγενέστερη της παρατυπίας. Σε περίπτωση μεταγενέστερης τροποποίησης των διατάξεων περί επιβολής διοικητικών κυρώσεων που περιέχονται σε κοινοτικούς κανόνες, ισχύουν αναδρομικώς οι λιγότερο αυστηρές διατάξεις.

3. Οι διατάξεις του κοινοτικού δικαίου προσδιορίζουν τη φύση και την έκταση των διοικητικών μέτρων και κυρώσεων που απαιτούνται για την ορθή εφαρμογή των συγκεκριμένων κανόνων ανάλογα με τη φύση και τη σοβαρότητα της παρατυπίας, του παρασχεθέντος πλεονεκτήματος ή του αποκτηθέντος οφέλους και του βαθμού ευθύνης.

4. Με την επιφύλαξη του εφαρμοστέου κοινοτικού δικαίου, οι διαδικασίες εφαρμογής των κοινοτικών ελέγχων, μέτρων και κυρώσεων διέπονται από το δίκαιο των κρατών μελών.

Άρθρο 3

1. Η προθεσμία παραγραφής της δίωξης είναι τετραετής από τη διάπραξη της παρατυπίας που ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1. Ωστόσο, οι τομεακοί κανόνες μπορούν να προβλέπουν μικρότερη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών ετών.

Για τις διαρκείς ή επαναλαμβανόμενες παρατυπίες, η παραγραφή τρέχει από την ημέρα που έλαυσε η παρατυπία. Για τα πολυετή προγράμματα η προθεσμία παραγραφής συνεχίζεται σε κάθε περίπτωση ως την τελική ολοκλήρωση του προγράμματος.

Η παραγραφή της δίωξης διακόπτεται από κάθε πράξη που φέρεται εις γνώσιν του ενδιαφερόμενου, προέρχεται από την αρμόδια αρχή και αποσκοπεί στη διερεύνηση ή τη δίωξη της παρατυπίας. Η προθεσμία παραγραφής αρχίζει και πάλι να τρέχει μετά από κάθε διακοπή της.

Εντούτοις, η παραγραφή επέρχεται το αργότερο κατά τη λήξη χρονικού διαστήματος ίσου τουλάχιστον του διπλασίου της προθεσμίας παραγραφής, εφόσον η αρμόδια αρχή δεν έχει επιβάλει κάποια κύρωση, εκτός από τις περιπτώσεις που η διοικητική διαδικασία ανεστάλη σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1.

2. Η προθεσμία εκτέλεσης της απόφασης που καθορίζει τη διοικητική ποινή είναι τριετής. Ως έναρξη της προθεσμίας αυτής υπολογίζεται η ημέρα κατά την οποία η απόφαση κατέστη οριστική.

Οι περιπτώσεις διακοπής και αναστολής ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου.

3. Τα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια εφαρμογής προθεσμίας μεγαλύτερης από την προβλεπόμενη στις παραγράφους 1 και 2 αντιστοίχως.

ΤΙΤΛΟΣ II

Διοικητικά μέτρα και κυρώσεις

Άρθρο 4

1. Κάθε παρατυπία συνεπάγεται, κατά γενικό κανόνα, την αφαίρεση του αδικαιολογήτως αποκτηθέντος οφέλους:
 - με την υποχρέωση καταβολής των οφειλομένων ή επιστροφής των αδικαιολογήτως εισπραχθέντων ποσών,
 - με την ολική ή μερική κατάπτωση της εγγύησης που έχει συσταθεί για την υποστήριξη της αίτησης παρασχεθέντος οφέλους ή για την είσπραξη προκαταβολής.
2. Η εφαρμογή των μέτρων της παραγράφου 1 περιορίζεται στην αφαίρεση του εξασφαλισθέντος οφέλους προσαυξημένου, εφόσον προβλέπεται, με τόκους που δύνανται να καθοριστούν κατ' αποκοπήν.
3. Οι πράξεις οι οποίες αποδεδειγμένως αποσκοπούν στην εξασφάλιση οφέλους αντίθετου προς τους στόχους των εκάστοτε εφαρμοστέων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, με την τεχνητή δημιουργία των προϋποθέσεων κτήσης αυτού του οφέλους, έχουν ως συνέπεια, ανάλογα με την περίπτωση, είτε τη μη εξασφάλιση είτε την αφαίρεση του οφέλους.
4. Τα μέτρα του παρόντος άρθρου δεν θεωρούνται κυρώσεις.

Άρθρο 5

1. Οι εκ προθέσεως ή εξ αμελείας παρατυπίες μπορούν να επισύρουν τις ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις:
 - α) πληρωμή διοικητικού προστίμου·
 - β) πληρωμή ποσού το οποίο να υπερβαίνει τα αδικαιολογήτως εισπραχθέντα ή κακώς μη καταβληθέντα ποσά, προσαυξημένα ενδεχομένως με τόκους. Το επιπλέον αυτό ποσό, το οποίο καθορίζεται βάσει ποσοστού που θα οριστεί στις ειδικές διατάξεις, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος που είναι απολύτως αναγκαίο για να του προσδώσει αποτρεπτικό χαρακτήρα·
 - γ) ολική ή μερική αφαίρεση του παρασχεθέντος από την κοινοτική νομοθεσία οφέλους, ακόμη και αν ο φορέας έχει λάβει αδικαιολογήτως μέρος μόνο αυτού του οφέλους·
 - δ) απαγόρευση παροχής ή αφαίρεση του οφέλους για περίοδο μεταγενέστερη της περιόδου της παρατυπίας·
 - ε) προσωρινή αφαίρεση έγκρισης ή αναγνώρισης που απαιτείται για τη συμμετοχή σε καθεστώς κοινοτικής ενίσχυσης·
 - στ) κατάπτωση εγγύησης ή ασφάλειας που έχει συσταθεί προκειμένου να τηρηθούν οι όροι συγκεκριμένου κανόνα ή επανασύσταση του ποσού μιας αδικαιολογήτως αποσβεσθείσας εγγύησης·
 - ζ) άλλες κυρώσεις, ισοδύναμης φύσεως και έκτασης, αποκλειστικά οικονομικού χαρακτήρα, εφόσον προβλέπονται από τους τομεακούς κανόνες που θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει των ιδιαίτερων αναγκών του συγκεκριμένου τομέα και με την επιφύλαξη, πάντοτε, των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που έχει αναθέσει στην Επιτροπή το Συμβούλιο.

2. Με την επιφύλαξη των τομεακών κανόνων που θα ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, οι άλλες παρατυπίες μπορούν να επισύρουν μόνο τις μη ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 1 και μόνον εφόσον οι κυρώσεις αυτές απαιτούνται για την ορθή εφαρμογή των κανόνων.

Άρθρο 6

1. Υπό την επιφύλαξη των κοινοτικών διοικητικών μέτρων και κυρώσεων που θεσπίζονται βάσει τομεακών κανονισμών υφισταμένων κατά την έναρξη του παρόντος κανονισμού, η επιβολή χρηματικών κυρώσεων, όπως είναι τα διοικητικά πρόστιμα, μπορεί να ανασταλεί με απόφαση της αρμόδιας αρχής, εάν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη εναντίον του συγκεκριμένου προσώπου για τις αυτές πράξεις. Η αναστολή της διοικητικής διαδικασίας αναστέλλει την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 προθεσμία παραγραφής.
2. Εάν η ποινική δίκη δεν συνεχιστεί, η ανασταλείσα διοικητική διαδικασία επαλαμβάνεται.
3. Όταν περατωθεί η ποινική δίκη, η ανασταλείσα διοικητική διαδικασία επαλαμβάνεται, εφόσον αυτό δεν προσκρούει στις γενικές αρχές του δικαίου.
4. Κατά την επανάληψη της διοικητικής διαδικασίας, η διοικητική αρχή φροντίζει ώστε να επιβληθεί κύρωση τουλάχιστον ισοδύναμη με αυτή που προβλέπεται από την κοινοτική νομοθεσία, λαμβάνοντας υπόψη κάθε είδους κύρωση που έχει επιβληθεί από τη δικαστική αρχή στο αυτό πρόσωπο και για τις αυτές πράξεις.
5. Οι αναφερόμενες στις παραγράφους 1 έως 4 διατάξεις δεν ισχύουν για τις χρηματικές κυρώσεις οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των καθεστώτων οικονομικής ενίσχυσης και μπορούν να επιβάλλονται ανεξαρτήτως τυχόν ποινικών κυρώσεων, εάν και στο βαθμό που δεν μπορούν να εξομοιωθούν προς τέτοιου είδους κυρώσεις.

Άρθρο 7

Τα κοινοτικά διοικητικά μέτρα και κυρώσεις μπορούν να επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς που προβλέπονται στο άρθρο 1, δηλαδή στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα καθώς και στις λοιπές οντότητες, στις οποίες το εθνικό δικαιο αναγνωρίζει ικανότητα δικαίου, τα οποία διέπραξαν την παρατυπία. Επικουρικώς, τα εν λόγω μέτρα μπορούν να επιβάλλονται και στα πρόσωπα που έχουν συμπράξει στην πραγμάτωση της παρατυπίας καθώς και σε εκείνα που φέρουν την ευθύνη για την παρατυπία ή όφειλαν να αποτρέψουν τη διάπραξή της.

ΤΙΤΛΟΣ III

Έλεγχος

Άρθρο 8

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της δέουσας και πραγματικής εκτέλεσης των πράξεων που αφορούν τα οικονομικά συμφέροντα των Κοινοτήτων.

2. Τα μέτρα ελέγχου είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες κάθε τομέα και είναι ανάλογα με τους επιδιωκόμενους στόχους. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται με βάση τις διοικητικές και πρακτικές δομές στα κράτη μέλη και καθορίζονται κατά τρόπο ώστε να μην προκαλούν οικονομική επιβάρυνση και υπερβολικό διοικητικό κόστος.

Η φύση και η συχνότητα των ελέγχων και των εξακριβώσεων που θα πρέπει να πραγματοποιούν τα κράτη μέλη καθώς και οι τρόποι εκτέλεσής τους προβλέπονται, εφόσον απαιτείται, από τους τομεακούς κανόνες για την εξασφάλιση ομοιόμορφης και αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων αυτών, και ιδίως πρόληψης και εξιχνίασης των παρατυπιών.

3. Οι τομεακοί κανόνες περιλαμβάνουν τις απαραίτητες για την εξασφάλιση ισοδύναμου ελέγχου διατάξεις, με την προσέγγιση των διαδικασιών και των μεθόδων ελέγχου.

Άρθρο 9

Με την επιφύλαξη των ελέγχων που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές τους νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, καθώς και των ελέγχων που πραγματοποιούν τα κοινοτικά όργανα σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ και, συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 188 Γ, η Επιτροπή φροντίζει να διενεργηθεί υπ' ευθύνη της η εξακρίβωση για:

α) τη συμμόρφωση των διοικητικών πρακτικών με τους κοινοτικούς κανόνες·

β) την ύπαρξη των απαραίτητων δικαιολογητικών και τη συμφωνία τους με τα έσοδα και τις δαπάνες των Κοινοτήτων που ορίζονται στο άρθρο 1·

γ) τις συνθήκες υπό τις οποίες εξασφαλίζονται και ελέγχονται αυτές οι οικονομικές πράξεις.

2. Εξάλλου, η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις υπό τους όρους που προβλέπονται από τους τομεακούς κανόνες.

Πριν την πραγματοποίηση αυτών των ελέγχων και εξακριβώσεων, η Επιτροπή, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, ενημερώνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ούτως ώστε να λάβει όλη την απαραίτητη βοήθεια.

Άρθρο 10

Πρόσθετες γενικές διατάξεις σχετικές με τους επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις θα θεσπιστούν στο μέλλον, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 235 της συνθήκης ΕΚ και 203 της συνθήκης.

Άρθρο 11

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 18 Δεκεμβρίου 1995.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES